

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Linda Mariana, Sive De B. Virgine Lindensi

Clagius, Thomas

Coloniae Vbiorvm, 1659

XII. Rudnicii succedentiumque deinceps Episcoporum Varmiensium, in B. virg. Lindens. religio, pietas ac munificentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11544

itatis, quasi è Pharo quadam accendi atque lucere cepit. Denique & à singulari, quæ in animis piorum repente emicuit, gaudii lætitiæque luce, festivitas illa luminum fuit. Quæ quidem lætitiæ lux, etsi communis omnibus fuerit, Rudnicus tamen Episcopus illam sibi præ omnibus singularem expertus est; aut certe reliquis omnibus præripuisse vilus est. *Vnum* hoc, inquit de eo Ciaritius (a) antequam universæ carnis viam ingrederetur, ille summo desiderio optabat; post receptum jam & expiatum Elbingense Templum, cultumque orthodoxæ pietatis in illud postliminio reductum; post Regiomontanum Romane Religionis exercitium procuratum; ut Marianæ Tiliæ Oratorium cerneret restitutum. Vidit, antequam Spiritum celo redderet, & immensè lætatus est; cygneumque illud ac divinum acroama, in quod Simeon quondam, viso contrectatoque in infantilibus DEO proruperat, exultante spiritu pius Antistes cecinit, ex mortali vitæ ærumnis petens dimitti. Et satis se ad eam diem vixisse rebatur, vir immortalis vitæ dignus, cum non solum, B.V. Oratorium eleganter readificatum intueri; sed etiam illud DEO Opt. Max. solennibus ceremoniis sacrare, & sacratissimæ Virgini Mariæ, Christiano ritu addicere, divino munere illi concessum fuisset.

CAPUT XII.

Rudnicii, succedentiumque deinceps Episcoporum Varmiensium, in B.V. Lindensem, religio, pietas, ac munificentia.

Defunctus longâ & diurnâ jactatione Rudnicus, restaurato & dedicato jam Lindensi sacello, in portu securus ac hilaris jam stabat votorum; pote-

T 3

(a) pag. B 5.

poteratq; quando, & quoties libebat, suæ erga I
 dam Marianam pietati laxare vota. Et laxavit sa
 quoad reliquum vitæ superfuit. Nam, quoties
 supplex quovis anno illuc accessit? quoties vota
 gaudio, agendisq; gratiis mista geminavit? N
 erat opus, ut eum, quemadmodum plerosque,
 morbus, aut necessitas aliqua, casusvè eò cogere
 tro, ac libens, volensq; identidem accurrebat
 delitiistuis, & quidem tam diu, tantaq; conten
 ne quæsitis, tandemq; partis coram frueretur.
 enim prius quàm sacellum restauraretur, aut ipse
 cus lacer vindicaretur, committere non potuit,
 eo animi sensu, ac pietate, qualem Ciaritius oculat
 interdum testis descripsit, identidem accederet, qui
 censemus deinceps ab eo factum? Non celanda hoc lo
 co videtur, inquit Ciaritius, in sacrum hunc locum, reve
 rendissimi olim & pientissimi Prasulis Varmiensis Simonis
 Rudnicii, dum viveret, affectio. Ardebat perpetuo, flave
 mantis illius pectoris, erga eius solitudinem devotio, pietas
 exundabat. Solitus erat proinde quotannis, comitante uni
 versâ familiâ, senili provectâq; atate nequaquam re
 dante, ad sacratissimam Virginem eò loci venerandam, pe
 destre iter aliquoties instituere. Inter viam profundum
 quod divina decet, silentium; elevatio mentis in Deum lon
 gè à terrenis semota; interdum precatoriarum spherula
 rum versatio adhibebatur, interdum voce Dñus, voce Ma
 ter Virgo celebrabatur, pio Antistite sacri chori duce præ
 eunte. Postquam verò locum sacrum attigisset, sancti
 membra honorabilis Prasul terra illidebat: ex imis carni
 latebris, suspirabundi erumpabant gemitus, singultus gemitus
 nabitur; oculis stillante
 tim desertum locum riga
 ces, crebra condensabat
 am ad ver sum se, ad ver
 sâ abundantiis consolati
 lacer se domum recipieb
 Rudnicium secuti d
 illo vestigia ad Lindat
 triverant. Primus, qui a
 miensem tenuit, fuit le
 Albertus, Sigismundi I
 modum ceteris in virt
 Regis erga B. V. Linde
 ner, inter plura, quæ p
 animo destinârat, uni
 tit, & quidem plurim
 lum Desparæ Linden
 Societati Jesu Colleg
 ea, quæ pollebat autho
 rerum & immunitate
 utrumque adscribens
 tam diu profanum re
 & à seculi hujus jage
 plitudinem dignitate
 bus, neminem ma
 quod diligenter asse
 tu.

Episcoporum Varmiensium B
 nabatur; oculis stillante
 tim desertum locum riga
 ces, crebra condensabat
 am ad ver sum se, ad ver
 sâ abundantiis consolati
 lacer se domum recipieb
 Rudnicium secuti d
 illo vestigia ad Lindat
 triverant. Primus, qui a
 miensem tenuit, fuit le
 Albertus, Sigismundi I
 modum ceteris in virt
 Regis erga B. V. Linde
 ner, inter plura, quæ p
 animo destinârat, uni
 tit, & quidem plurim
 lum Desparæ Linden
 Societati Jesu Colleg
 ea, quæ pollebat autho
 rerum & immunitate
 utrumque adscribens
 tam diu profanum re
 & à seculi hujus jage
 plitudinem dignitate
 bus, neminem ma
 quod diligenter asse
 tu.

nabantur; oculi ſtillantes lacrymis liqueſcebant, & ubertim deſertum locum rigabant. Arcanas hiſ iungebat preces, crebra condensabat ſuſpiria; Deum ad miſericordiam adverſum ſe, adverſum alios provocantum; & ſuperbiſſa abundantiſſe conſolatione ſuperfuſus, votorum certus, alacer ſe domum recipiebat.

Rudniciſium ſecuti deinceps Antiftites, preſſa ab illo veſtigia ad Lindam Marianam conſtantiffimè triverunt. Primus, qui ab ejus obitu Episcopam Varmienſem tenuit, fuit ſereniffimus Princeps Joannes Albertus, Sigifmundi III. Regis filius: qui, quemadmodum cæteris in virtutibus, ita & in inſita Domui Regiæ erga B. V. Lindenſem pietate, minimè degener, inter plura, quæ pro maximo ſuo in eam ſtudio, animo deſtinârat, unum quoque opere ipſo præſtitit, & quidem plurimi æſtimandum: quando ſacellum Deiparæ Lindenſis, unâ cum adjuncta ædicula Societati Jeſu Collegii Reſſeliens ſis donatum, pro ea, quâ pollebat authoritate, non modò confirmavit, verùm & immunitati libertatibusque eccleſiaſticis utrumque adſcribendo, locum, quem Iconoclaſtæ tam diu profanum reddiderant, ſacratiorẽ effecit; & à ſeculi hujus jugo ad eccleſiaſticæ libertatis amplitudinem dignitatemque provexit. Quibus de rebus, neminem magis, quàm ipſum in diplomate, quod diligenter aſſervatur, loquentem audire juvatur.

*Ioannes Albertus, DEI gratiâ Polonia & Suecia Princeps,
Episcopus Varmiensis.*

CUM & muneris nostri, divinâ voluntate ad nos delati, rationes, & laudatissimorum majorum nostrorum quotidiana fere exempla postulent, ut nihil magis quàm cultus divini propagationem & augmentum ubique sed vel præcipuè in Episcopatu curæ nostræ commisso, in votis habeamus; non possumus non mirificè complecti piorum vota, liberalitatem & largitiones, quibus ceu validissimis fulcibus idem cultus Numinis divini non tantùm firmiter sustineatur, verùm etiam magis ac magis in dies non vulgari fidelium consolatione felicissimè promoveatur. Proinde cùm diebus proximè elapsis & Commissariorum nostrorum, non ita pridem ex Episcopatu nostro reversorum relatu intellexissemus, & ex Authenticis documentum percepissemus Nobilem Stephanum Sadorsky Capellam muratam Lindensem B.^{ma} Virg. Mariæ prope Resselium in Ducatu Prussiæ ad fines Provinciales sitam unâ cum domo eidem Capellæ vicina religiosi Patris Soc. Jesu jure culmen perpetuo & irrevocabili decessoribus donâsse, atque ad Acta sive coram officio nostro Heilsbergæ die 7. Maji Anno proximè elapso MDCXXXI. inscripisse, & in perpetuum judicialiter resignâsse, eandemque simul inscriptionem & resignationem nomine eorundem religiosorum Patrum Soc. Jesu, ab ipsismet Patribus tum præsentibus acceptatam atque iisdem Archivis nostris insertam & munitam esse, summopere recreamur, vel eo præse-

tim quòd isti Religioni sive ordini locus is celeberrimus cesserit, cujus sana & salutaris doctrina nec non sancta exempla uti multas alias provincias & regna, ita Episcopatum quoque erexerint, confirmarint, illustrarint, & nunc etiam feliciter faventibus superis sustineant, & illustrent. Ut itaque præmissa omnia robur & firmitatem, debitam obtineant, non solum petitioni & precibus eorundem reverendorum Patrum benignè annuendo, verum etiam pro debito muneris nostri augendi cultus divini studio, & erga eosdem Patres singulari animi nostri propensionem superius expressam donatione, inscriptionem, resignationem & cætera omnia in præmissis facta Authentica nostra ordinaria confirmanda esse duximus, uti quidem in DEI nomine ratificamus, confirmamus, eandemque Capellam unà cum fundo, in quo consistit, & domo vicina immunitati Ecclesiasticæ adscribimus harum testimonio literarum, quas robur perpetuæ & irrevocabilis firmitatis habere volumus. In majorem omnium præmissorum fidem præsentem manu nostrâ subscriptas sigillo nostro muniri jussimus. Actum & datum Varlavizæ die 6. mensis Junii Anno MD CXXXII.

Ioannes Albertus

(L.S.)

Jacobus VVierzbienta Doruchorosky.

T s

Ea-

Eâdem planè tempestate, quâ serenissimus Princeps Joannes Albertus Episcopatum obtinebat, illustrissimus D. Michaël Dzialynsky, hoc quidem Camencensis, illo verò tempore Hipponensis Episcopus, unaque suffraganeus & Canonicus Varmiensis, vices Principis, divinis potissimum in officiis, ita supplebat, ut tamen in cultu ac pietate erga Deiparam Lindensem suas quoque partes strenuè obiret: neque enim solùm adire locum sacrum per occasionem, verùm & præclaris ornare donis in usu habebat. Extat adhuc Calix argenteus pro facienda re divina ab eo datus; plerisque multùm acceptus, ac præ reliquis adhiberi solitus, sive quod inter primos fuerit Deiparæ Lindensi oblati; sive etiam quod ad usum sacrificii, præ cæteris, videatur accommodatior.

Principi Joanni Alberto in eadem juxta Provincia Varmiensi, atque in singulari erga B. V. Lindensem pietate, successit illustrissimus D. Nicolaus Szyszkowsky: qui, sicut pro officii sui ratione ac dignitate, verissimè cum Regio vate, *dilexit decorare Domus DEI*; ita cum cæteras omnes, in tota Diocesi, Ecclesias, beneficiis, muneribusque cumulasset, ut propè nullum sit Templum vel Ædes sacra, quam ille vel Calice, vel Pyxide, vel Cruce, vel alio ex auro, argento, vestibusve sacris, etiam precii majoris, munere non ornârit; in Lindensem tamen Deiparæ eâdem singulari ferretur studio, atque beneficiâ. Tametsi enim ad fundandum, & ab imo struendum Societati Jesu, tum Templum, tum Collegium Releselii animum curamque omnem addixisset; destinârat tamen animo, in ornanda augendaque Linda Mariana, su-

na, futuro majori operi ante quasi proludere: fecissetque, uti destinârat, nisi quorundam (nescio, quid Lindæ intra fines A catholicorum sitæ, haud satis prudenter metuentium) consilio & suâ ad novam Ædem, rotundâ figurâ, in deserto, juxta villam Springborn loco, ædificandam, manus animumque vertisset. Neq; tamen sic à Linda Mariana, quàm frequentissimè quotannis revisebat, liberalissimas potuit subtrahere manus, quin supra frequentes ex ære suo largitiones, quarum ego admodum conscius sum, Lindensi sacello, pro sacratissimo Eucharistiæ sacramento asservando, Pyxidem argenteam auro undiq; inductam, juxtaque precio ac magnitudine excellentem dicaret.

Nicolao Szyszkovio, non sine plurimorum dolore, rebus humanis exempto, occupaturus jam sedem erat, cujus & Regum Poloniæ & Summi Pontificis auctoritate jus adierat, illustrissimus Dominus à Konopat, Konopatus: sed fati antè concessit, quàm suam, in sua quoque Prussia, Varmiamprehendisset. Non pauca & ille, tum in Collegium Resfeliense, tum in Lindam Marianam, apud animum suum consignârat beneficia; quæ etiam R. P. Georgio Leyer, uti fidissimo in peregrinatione Gallicana socio, sæpius coram exprompserat; sed piissimam optimi Præsulis, quanquam necdum ad coronidem iplo opere promotam voluntatem, gloria non hujus seculi, quæ plerumque aliquo vanæ gloriæ fumo deflorari solet, sed illius beatoris, uti spes est, excepit.

Decedentis Konopatii provinciam, ut & studium in Lindam Marianam propensissimū, occupavit illustrissi-

strissimus Wenceslaus Comes à Leszno; cuius etiam-
 num divinâ grat. à superstitis, uti & reverendissimi
 ejusdem suffraganei D. Alberti Pilchowitz Episco-
 pi Hipponensis, Vicarii insuper, atque Canonici
 Varmiensis, non addeceat hoc tempore ac loco, auri-
 bus quidquam dare. Nihilo tamen minus, & mune-
 ra, quæ illastrissimus Princeps jam obtulit; & pere-
 grinationes, quas, cum intra provinciam est, non ra-
 ras ad B. V. Lindensem obit; & lignorum, quæ ad la-
 xanda peregrinorum hospitia non modò donavit,
 verùm & deportari ad locum curavit, acervus sac-
 magnus, etiam me tacente, ipsius in B. V. Lindensem
 loquuntur, & futuris deinceps temporibus loquen-
 tur pietatem ac liberalitatem. Si enim summo Pon-
 tifici Paulo III. Turtellino (a) teste, magnæ fuit laudis;
 quòd ad sacram Ædem Lauretanam, accipiendis et-
 iam Regibus, principibusque peregrinis, idoneas
 struxisset & Pontificâ quoque magnificentiam dignas
 ædes; non poterit citra Lescinii Pontificis laudem
 aut prædicari, aut etiam spectari diversorium, quod
 accipiendis commodè peregrinis, ejus potissimum
 beneficentia Lindæ jam assurgit. Quanquam & nos
 cum suo loco votorum illius rationes & votivæ Ta-
 bulæ causas enarrabimus, tacere nequaquam debe-
 bimus, tanti Præsulis virtutem, ac pietatem. (b)

CAPUT

(a) lib. 4. cap. 10. (b) lib. 4. cap. 6. & 31.